

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Навчальний рік 2022-2023

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

ОСНОВИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

(назва освітнього компоненту)

Нормативний освітній компонент

Форма здобуття освіти

заочна форма

(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань

22 «Охорона здоров'я»

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність

229 «Громадське здоров'я»

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Громадське здоров'я»

Другого /магістерського/ рівня вищої освіти

Курс 1-й

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем громадського здоров'я

Протокол від.

“29” червня 2022 року № 14

Протокол від.

“30” червня 2022 року № 10

Завідувач кафедри

(підпис)

проф. В.А. Огнєв

(прізвище та ініціали)

Голова

(підпис)

проф. В.А. Огнєв

(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Огнєв Віктор Андрійович, завідувач кафедри, д. мед. н., професор
2. Пересипкіна Тетяна Валентинівна – професор кафедри, д.мед.н. старший науковий співробітник
3. Усенко Світлана Георгіївна, к. мед. н., доцент

Дані про викладачів, що викладають освітній компонент

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Огнєв Віктор Андрійович , д. мед. н., професор, завідувач кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я;
Професійні інтереси, посилання на профайн викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше)	Громадське здоров'я, Основи громадського здоров'я, Доказова медицина з основами сучасної епідеміології, Біостатистика, Організація медико-соціального наукового дослідження, Комунікація в сфері охорони здоров'я, Соціальна медицина, громадське здоров'я, Соціальна медицина, громадське здоров'я та основи доказової медицини Сайт Сайт університету: http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=232%3A2011-05-19-08-08-34&catid=7%3A2011-05-05-09-09-08&Itemid=27&lang=uk ACU: http://31.128.79.157:8080/profile Moodle: http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=4918 ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7319-1424 Scopus: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57208735130
Контактний телефон	+38-099-95-47-120, 057-707-73-20
Корпоративна пошта викладача	va.ohniev@knmu.edu.ua
Консультації	понеділок 15.30-17.00
Локація (очні)	Ауд. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Пересипкіна Тетяна Валентинівна , професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, д.мед.н., професор
Контактний тел.	057-707-73-20
E-mail:	tv.peresypkina@knmu.edu.ua
Розклад занять	Відповідно до розкладу навчального відділу
Консультації	вівторок 15.30-17.00
Локація	Ауд. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Сокол Костянтин Михайлович , к. мед. н., професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я;
Професійні інтереси, посилання на профайн викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше)	Громадське здоров'я, Доказова медицина з основами сучасної епідеміології, Біостатистика, Соціальна медицина, громадське здоров'я, Соціальна медицина, громадське здоров'я та основи доказової медицини Сайт університету: http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=232%3A2011-05-19-08-08-34&catid=7%3A2011-05-05-09-09-08&Itemid=27&lang=uk

	<p>ACУ: http://31.128.79.157:8080/profile Moodle: http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=141 ORCID : 0000-0001-6849-579X</p>
Контактний телефон	+38-050-423-10-82, 057-707-73-20
Корпоративна пошта викладача	km.sokol@knmu.edu.ua
Розклад занять	Відповідно до розкладу навчального відділу
Консультації	Середа 15.30-17.00
Локація (очні)	Ауд. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Усенко Світлана Георгіївна , к. мед. н., доц., доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я;
Професійні інтереси, посилання на профайн викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше)	<p>Громадське здоров'я, Міжнародні організації в системі охорони здоров'я, Доказова медицина з основами сучасної епідеміології, Біостатистика, Соціально-значимі неінфекційні хвороби, Соціальна медицина, громадське здоров'я, Соціальна медицина, громадське здоров'я та основи доказової медицини</p> <p>Сайт університету: http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=232%3A2011-05-19-08-08-34&catid=7%3A2011-05-09-09-08&Itemid=27&lang=uk ACУ: http://31.128.79.157:8080/profile Moodle: http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=791 ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1438-0668 Scopus: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57218347171 Науковці України: http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/0031829</p>
Контактний телефон	+38-050-343-24-36, 057-707-73-88
Корпоративна пошта викладача	sh.usenko@knmu.edu.ua
Консультації	вівторок 15.30-17.00
Локація (очні)	Ауд. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Алієва Тарана Джафар кизи асистент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, к.мед.н.
Контактний тел.	+38-067-910-91-53
E-mail:	td.aliieva@knmu.edu.ua
Розклад занять	Відповідно до розкладу навчального відділу
Консультації	вівторок 15.30-17.00
Локація	Ауд. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Основи громадського здоров'я» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі ОПП) та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 229 «Громадське здоров'я», ОПП – «Громадське здоров'я».

Опис навчальної дисципліни (анотація) передбачає опанування здобувачами освіти основних понять та категорій громадського здоров'я, його роллю та значенням в сучасному світі, вивчення сутності здоров'я та основних детермінант, що його визначають, ознайомлення з сутністю та значенням для громадського здоров'я демографічних процесів, захворюваності та опанування навичок щодо їх вивчення та аналізу, вивчення підходів та методики здійснення комплексної оцінки здоров'я населення, а також вивчення та опанування особливостей стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя населення, змісту та особливостей окремих напрямів діяльності в сфері охорони здоров'я, зокрема профілактики, міжсекторального співробітництва, промоції здоров'я, адвокації, комунікації та соціальної мобілізації в сфері громадського здоров'я.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та практичні основи громадського здоров'я, його складові, фактори що на нього впливають та напрями забезпечення системи громадського здоров'я.

Міждисциплінарні зв'язки: «Основи громадського здоров'я» інтегрується з дисциплінами: «Організація охорони здоров'я», «Біостатистика», «Організація протиепідемічних заходів», «Епіднагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення», «Етичні норми в громадському здоров'ї», а також «Глобалізація та її вплив на соціальні процеси та громадське здоров'я», «Екологія людини, токсикологія, фізіологія та біохімія стресових факторів зовнішнього середовища», «Профілактика, валеологія», «Політика в галузі охорони здоров'я», «Комунікації в сфері громадського здоров'я», «Інформатизація в сфері громадського здоров'я», «Формування здорового способу життя населення».

Пререквізити: вивчення дисципліни «Основи громадського здоров'я» закладає базові теоретичні та практичні основи розуміння сутності, змісту громадського здоров'я та особливостей функціонування та розвитку системи громадського здоров'я. Її вивчення є запорукою подальшого успішного проходження освітньої програми та опанування відповідних компетентностей та досягнення програмних результатів програми, формуючи у здобувачів цілісне та системне уявлення про громадське здоров'я, базові тенденції його розвитку в Україні та в світі.

Постреквізити: вивчення дисципліни передбачає опанування теоретичних основ громадського здоров'я (його сутність, термінологія, оперативні функції, система громадського здоров'я); ознайомлення з історією створення та сучасним станом і перспективами розвитку системи громадського здоров'я в Україні та в світі; формування розуміння сутності системи

громадського здоров'я, її завдань, інфраструктури та особливостей функціонування; вивчення сутності здоров'я на різних рівнях та основних детермінант, що на нього впливають, особливостей епідагляду, оцінки стану здоров'я та благополуччя населення; формування комплексних знань, умінь та навичок щодо вивчення та аналізу демографічних процесів, їх медико-соціальних проблем, значення для системи громадського здоров'я та впливу на них; вивчення сутності захворюваності як медико-соціальної проблеми та опанування методики її визначення та аналізу; формування знань та навичок щодо комплексної оцінки здоров'я населення та використання відповідних методик та показників у громадському здоров'ї; формування уявлення про сучасні підходи до управління у сфері громадського здоров'я, вивчення особливостей забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя та проблем соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони; одержання базових знань щодо окремих ключових напрямів сучасного громадського здоров'я, зокрема екологічного громадського здоров'я, надзвичайних ситуацій в сфері громадського здоров'я, біотероризму, а також впливу стресів та конфліктів на здоров'я населення; розуміння основ морально-етичних та правових аспектів втручання в охороні здоров'я; формування комплексного уявлення про профілактику та промоцію здоров'я, їх роль в системі громадського здоров'я; формування базових знань та навичок щодо значення та особливостей налагодження міжсекторального співробітництва, адвокації та комунікації, інформатизації в громадському здоров'ї.

Силабус упорядкований із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації навчально-виховного процесу вищої освіти.

Для успішного проходження курсу здобувачам необхідно вчасно виконувати всі завдання викладача, при виявленні питань чи проблем з їх виконанням завчасно звертатися до викладача.

Вивчення дисципліни завершується заліком, тому в процесі вивчення різних тем здобувачам доцільно звертати увагу на питання, що виносяться на нього.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними базовими знаннями з теоретичних основ громадського здоров'я, а також практичних навичок їх застосування при дослідженні, аналізі, організації та управлінні у сфері громадського здоров'я в цілому та за окремими проектами у сфері громадського здоров'я.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є

– вивчити та зрозуміти: понятійний апарат громадського здоров'я; особливості формування та розвитку системи громадського здоров'я в Україні та в світі, сучасні тенденції, стратегічне керівництво та оперативні функції в громадському здоров'ї; сутність здоров'я, підходи до його визначення та основні детермінанти здоров'я; основи системи епідагляду та оцінки стану здоров'я та благополуччя населення, сутність та методи комплексної оцінки здоров'я населення; сутність та особливості демографічних процесів та

демографічної ситуації, методики їх оцінки та аналізу, значення в системі громадського здоров'я; методики вивчення та оцінки факторів, що впливають на здоров'я населення; сутність захворюваності як медико-соціальної проблеми та методики вивчення та оцінки показників захворюваності, медико-соціальні аспекти інвалідності та методологічні основи дослідження тягаря хвороб; сутність та аналіз показників фізичного розвитку; причини соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони й методологію їх аналізу; особливості екологічного громадського здоров'я, зокрема складові життєвого середовища людей і їх вплив на громадське здоров'я, основні джерела загроз та напрями захисту здоров'я людей від них; глобальні загрози міжнародному здоров'ю в сучасному світі внаслідок надзвичайних ситуацій та біотероризму, а також міжнародні підходи у протидії таким загрозам та формуванні міжнародної безпеки в громадському здоров'ї; роль стресів та конфліктів як причини неінфекційних захворювань та засади психогігієни; роль та особливості скринінгових програм раннього виявлення хвороб та чинників ризику у громадському здоров'ї; роль та особливості профілактики та промоції здоров'я в системі громадського здоров'я; зміст та особливості адвокації, комунікації, соціальної мобілізації та інформатизації в громадському здоров'ї.

– навчитися: оперувати основними поняттями та категоріями у сфері громадського здоров'я; комплексно і системно розглядати систему громадського здоров'я, розуміючи її інфраструктуру, тенденції розвитку, оперативні функції, складові та фактор, що на неї впливають і здійснювати вивчення та аналіз її в цілому та її складових з цих позицій комплексності та системності; застосовувати методи комплексної оцінки здоров'я населення, оперувати відповідними категоріями та показниками при вивченні здоров'я населення; застосовувати методики вивчення та оцінки демографічної ситуації та демографічних процесів, вивчати та аналізувати демографічні показники та застосовувати їх при визначенні проблем та інтервенцій в громадському здоров'ї; здійснювати вивчення, оцінку та аналіз чинників, що впливають на здоров'я населення, застосовувати ці навички в професійній діяльності в громадському здоров'ї; застосовувати методики вивчення захворюваності, інвалідності, дослідження тягаря хвороб та застосовувати їх результати в системі громадського здоров'я; здійснювати аналіз причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони, оцінку стану здоров'я та благополуччя населення та використовувати їх для покращення діяльності в системі громадського здоров'я; аналізувати ситуацію, потенційні загрози та заходи щодо їх подолання в екологічному громадському здоров'ї, міжнародному здоров'ї (з т.з. надзвичайних ситуацій та біотероризму), впливу стресу і конфліктів в сучасному житті на громадське здоров'я; оцінювати, налагоджувати співпрацю та розробляти заходи з між секторального співробітництва в громадському здоров'ї; аналізувати стан та пропонувати заходи щодо профілактики та промоції здоров'я; розуміти та застосовувати сучасні підходи, інструменти та методи адвокації, комунікації та соціальної мобілізації в громадському здоров'ї; застосовувати інформаційні технології в системі охорони здоров'я та громадському здоров'ї, забезпечувати електронний

документообіг.

1.3. Компетентності та результати навчання

1.3.1 Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування здобувачами вищої освіти *компетентностей*:

-інтегральні:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері громадського здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, застосування наукових теорій та аналітичних методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

-загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність розробляти та управляти проектами;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

- спеціальні (фахові, предметні):

- здатність оцінювати, інтерпретувати, порівнювати та прогнозувати основні показники громадського здоров'я;
- здатність визначати пріоритети громадського здоров'я, проводити оцінку потреб сфери громадського здоров'я у конкретній ситуації;
- здатність розробляти і пропонувати науково обґрунтовані варіанти стратегій, політик та заходів, спрямованих на збереження та зміцнення здоров'я населення, а також оцінювати їх ефективність;
- здатність організовувати заходи з нагляду за станом здоров'я населення з використанням міжсекторального підходу;
- здатність аналізувати вплив різних детермінант на здоров'я населення та обґрунтовувати відповідні заходи з їх попередження;

- здатність оцінювати ризики та обґрунтовувати доцільні дії у відповідь на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я;
- здатність аналізувати стратегії, політики та інтервенції в сфері громадського здоров'я та пропонувати заходи щодо підвищення ефективності використання наявних коштів;
- здатність використовувати етичні принципи та норми права при плануванні досліджень, збиранні інформації та її використанні;
- здатність застосовувати різні методики, стратегії та моделі викладання громадського здоров'я;
- здатність здійснювати викладання основ громадського здоров'я у закладах освіти різного рівня, планувати та здійснювати заходи, спрямовані на розбудову належного рівня кадрових ресурсів для громадського здоров'я;
- здатність виконувати управлінські функції та організовувати надання послуг у сфері громадського здоров'я, забезпечувати контроль за якістю послуг, що надаються на належному рівні.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 1 – Здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в сфері охорони здоров'я на відповідній посаді

ПРН 2 – Знання у сфері громадського здоров'я та організації системи охорони здоров'я, розробки і впровадження належних заходів забезпечення здоров'я населення

ПРН 3 – Оцінювати основні демографічні та епідеміологічні показники, значення і тенденції зміни основних детермінант, що чинять вплив на здоров'я у розрізі різних груп населення в Україні, Європейському регіоні та світі, застосовувати основні поняття та концепції епідеміології та статистики при плануванні, проведенні та інтерпретації результатів досліджень

ПРН 9 – Ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з впливом на здоров'я населення детермінант навколишнього середовища (фізичних, радіаційних, хімічних, біологічних та виробничих) та організовувати відповідні заходи, спрямовані на захист здоров'я населення

ПРН 10 – Оцінювати вплив соціальних детермінант та основних індивідуальних детермінант здоров'я, розробляти відповідні заходи з метою збереження та зміцнення здоров'я населення

ПРН 11 – Розробляти заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань та сприяти їх реалізації на практиці

ПРН 12 – Розробляти та впроваджувати стратегії, політики та окремі заходи у сфері промоції здоров'я, здійснювати ефективну комунікацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації

ПРН 13 – Розробляти та впроваджувати системи моніторингу і оцінки ефективності інтервенцій, профілактичних та діагностичних або скринінгових програм та політик в громадському здоров'ї

ПРН 15 – Розробляти та впроваджувати, засновані на доказах стратегії, політики та інтервенції громадського здоров'я із залученням зацікавлених сторін на основі міжсекторального підходу

ПРН 18 – Визначати та аргументувати перспективні напрями власної наукової роботи

ПРН 20 – Здатність розширювати розуміння засад сфери громадського здоров'я у закладах освіти різного рівня та реалізовувати заходи, спрямовані на розвиток кадрового потенціалу

ПРН 22 – Схильність критично оцінювати результати наукових досліджень та здійснювати пошук потрібної наукової інформації у сфері громадського здоров'я, аналізувати інформацію, здійснювати дослідження, формулювати за його результатами висновки та рекомендації щодо їх впровадження

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Softskills):

Навчання дозволяє здобути соціальні навички як через фахові освітні компоненти, які містять в собі соціальні елементи для роботи за напрямом основної дисципліни, блоку вибіркових дисциплін (які сприяють розвинення та вдосконалення способів мислення, професійних, світоглядних, громадських якостей, морально-етичних цінностей), так і через проходження практики, під час якої здобувачі освіти навчаються демонструвати толерантність, емпатію, вміння налагоджувати співробітництво з пацієнтом/клієнтом, колегами, проявляти лідерські якості, працювати в критичних умовах та логічно і системно мислити.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Нормативна
Загальна кількість годин - 180	Спеціальність: 229 «Громадське здоров'я» (шифр і назва)	Рік підготовки:
		1-й
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 24 самостійної роботи студента - 156	Освітній ступінь: другий (магістерський) ОПП: «Громадське здоров'я»	Семестр
		1-й
		Лекції
		4 год.
		Практичні, семінарські
		20 год.
		Самостійна робота
		156 год.
		Індивідуальні завдання:
		год.
Вид контролю:		
іспит		

2.1. Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Здоров'я населення: основні детермінанти.	2	Оф-лайн, Он-лайн
2	Медико-соціальні проблеми демографічних процесів.	2	Оф-лайн, Он-лайн
	Всього лекційних годин	4	

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Епіднагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя	2	Презентація, бесіда,	ПК: Усне, письмове

	населення.		розповідь- пояснення, ділова гра, моделювання процесів моделювання процесів вирішення ситуаційних та практичних завдань	опитування, тестовий контроль, індивідуальн і завдання Підсумковий контроль:зал ік,
2	Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.	2	Презентація, бесіда, розповідь- пояснення, ділова гра, моделювання процесів моделювання процесів вирішення ситуаційних та практичних завдань	ПК: Усне, письмове опитування, тестовий контроль, індивідуальн і завдання Підсумковий контроль:зал ік,
3	Методика вивчення та оцінка показників малюкової смертності.	2	Презентація, бесіда, розповідь- пояснення, ділова гра, моделювання процесів вирішення ситуаційних та практичних завдань	ПК: Усне, письмове опитування, тестовий контроль, індивідуальн і завдання Підсумковий контроль:зал ік,
4	Захворюваність населення як медико-соціальна проблема	2	Презентація, бесіда, розповідь- пояснення,	ПК: Усне, письмове опитування, тестовий

			ділова гра, моделювання процесів моделювання процесів вирішення ситуаційних та практичних завдань	контроль, індивідуальні завдання Підсумковий контроль: залік,
5	Методика вивчення та оцінка показників загальної захворюваності.	2	Презентація, бесіда, розповідь-пояснення, ділова гра, моделювання процесів моделювання процесів вирішення ситуаційних та практичних завдань	ПК: Усне, письмове опитування, тестовий контроль, індивідуальні завдання Підсумковий контроль: залік,
6	Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання	2	Презентація, бесіда, розповідь-пояснення, ділова гра, моделювання процесів моделювання процесів вирішення ситуаційних та практичних завдань	ПК: Усне, письмове опитування, тестовий контроль, індивідуальні завдання Підсумковий контроль: залік,
7	Медико-соціальні аспекти інвалідності. Методика розрахунку та аналіз показників інвалідності.	2	Презентація, бесіда, розповідь-пояснення,	ПК: Усне, письмове опитування, тестовий

			ділова гра, моделювання процесів моделювання процесів вирішення ситуаційних та практичних завдань	контроль, індивідуальні завдання Підсумковий контроль: залік,
8	Комплексна оцінка здоров'я населення.	2	Презентація, бесіда, розповідь-пояснення, ділова гра, моделювання процесів моделювання процесів вирішення ситуаційних та практичних завдань	ПК: Усне, письмове опитування, тестовий контроль, індивідуальні завдання Підсумковий контроль: залік,
9	Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я.	2	Презентація, бесіда, розповідь-пояснення, ділова гра, моделювання процесів моделювання процесів вирішення ситуаційних та практичних завдань	ПК: Усне, письмове опитування, тестовий контроль, індивідуальні завдання Підсумковий контроль: залік,
10	Промоція здоров'я. Види, форми та методи.	1	Презентація, бесіда, розповідь-пояснення,	ПК: Усне, письмове опитування, тестовий

			ділова гра, моделювання процесів моделювання процесів вирішення ситуаційних та практичних завдань	контроль, індивідуальні завдання Підсумковий контроль: залік,
11	Підсумковий контроль	1		ПК: Усне, письмове опитування, тестовий контроль, індивідуальні завдання Підсумковий контроль: залік
	Всього годин практичних занять	20		

2.2.5 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Громадське здоров'я, функції та послуги. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми.	4	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
2	Епідеміологія та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення. Опрацювання навчальної літератури. Робота з нормативними та аналітичними документами. Складання розгорнутого плану відповідей	6	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий

	на питання теми. Варіативне виконання індивідуальних завдань.			контроль: залік
3	Здоров'я населення: основні детермінанти. Опрацювання навчальної літератури. Роботи з статистичними даними. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Варіативне виконання індивідуальних завдань.	6	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
4	Медико-соціальні проблеми демографічних процесів. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Робота із статистичною інформацією. Варіативне виконання індивідуальних завдань.	6	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
5	Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Робота із статистичною інформацією. Варіативне виконання індивідуальних завдань.	4	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
6	Аналіз складу населення за віком, статтю, місцем проживання. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Робота із статистичною інформацією. Варіативне виконання індивідуальних завдань.	4	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік

7	<p>Старіння населення. Аналіз показників СОТЖ та демографічного навантаження.</p> <p>Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Робота із статистичною інформацією. Варіативне виконання індивідуальних завдань.</p>	6	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
8	<p>Життя як цінність. Ставлення до смерті та помирання як моральна проблема.</p> <p>Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Варіативне виконання індивідуальних завдань.</p>	4	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
9	<p>Методика вивчення та оцінка показників малюкової смертності.</p> <p>Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Робота із статистичною інформацією та документами. Варіативне виконання індивідуальних завдань.</p>	6	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
10	<p>Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення.</p> <p>Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Варіативне виконання індивідуальних завдань.</p>	6	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
11	<p>Захворюваність населення як медико-соціальна проблема.</p> <p>Опрацювання навчальної</p>	4	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне,

	літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми.			письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
12	Методика вивчення та оцінка показників загальної захворюваності. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Робота із статистичною інформацією. Варіативне виконання індивідуальних завдань.	6	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
13	Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Варіативне виконання індивідуальних завдань.	4	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
14	Методика вивчення та оцінка показників захворюваності з тимчасовою втратою працездатності. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Варіативне виконання індивідуальних завдань.	6	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
15	Методологічні основи дослідження тягаря хвороб. Значення результатів для системи громадського здоров'я. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей	4	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий

	на питання теми.Робота із статистичною інформацією. Варіативне виконання індивідуальних завдань.			контроль: залік
16	Медико-соціальні аспекти інвалідності. Методика розрахунку та аналіз показників інвалідності. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми.Робота із статистичною інформацією. Варіативне виконання індивідуальних завдань.	4	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
17	Комплексна оцінка здоров'я населення. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми.Робота із різними джерелами інформації. Варіативне виконання індивідуальних завдань.	6	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
18	Аналіз показників фізичного розвитку. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми.	4	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
19	Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми.Робота із різними джерелами інформації та опрацювання міжнародних документів. Варіативне	6	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік

	виконання індивідуальних завдань.			
20	Методологія аналізу причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Варіативне виконання індивідуальних завдань.	4	Лекція, презентація,	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
21	Екологічне громадське здоров'я. Забезпечення захисту здоров'я населення, у т.ч. безпеки довкілля, праці, харчових продуктів тощо. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Варіативне виконання індивідуальних завдань.	4	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
22	Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я. Біотероризм. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Варіативне виконання індивідуальних завдань.	6	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
23	Стреси і конфлікти. Механізми захисту людей від дій стресу. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Варіативне виконання індивідуальних завдань.	4	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
24	Моральні-етичні та правові аспекти втручання в охороні	4	Лекція, презентація	Поточний контроль:

	здоров'я. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми.			Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
25	Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Робота із різними джерелами інформації та опрацювання міжнародних документів. Варіативне виконання індивідуальних завдань.	6	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
26	Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми.	4	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
27	Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Варіативне виконання індивідуальних завдань.	6	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
28	Промоція здоров'я. Види, форми та методи. Опрацювання навчальної	6	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне,

	літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Варіативне виконання індивідуальних завдань.			письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
29	Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Прес-релізи та зв'язок із засобами масової інформації. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Варіативне виконання індивідуальних завдань.	6	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
30	Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи в світі та в Україні. Опрацювання навчальної літератури. Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми. Ознайомлення з медичними інформаційними системами.	6	Лекція, презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль. Підсумковий контроль: залік
	Підсумковий контроль Підготовка відповідей на питання до заліку	4		
	Всього годин самостійної роботи	156		

Методи навчання: розповідь-пояснення, бесіда, лекція, презентація, відеоролики, дискусія, кейс-метод.

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; самоконтроль.

Підсумковий контроль: іспит.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти за ЕСТС організації навчального процесу (іспит)

Поточна навчальна діяльність здобувачів вищої освіти контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння здобувачем вищої освіти кожної теми дисципліни та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ЗНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Харківському національному медичному університеті», затвердженій наказом ХНМУ № 181 від 21.08.2021 року.

Підсумковий бал за ЗНД у семестрі визначається як середнє арифметичне національних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми. Відповідно до вказаної Інструкції, перерахунок середньої оцінки за загальну навчальну діяльність (ЗНД) у багатобальну шкалу, для дисциплін, що завершуються іспитом проводиться відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються ДЗ або іспитом)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Проведення та оцінювання іспиту

Іспит з дисципліни - це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс (семестр):

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у

вирішенні практичних завдань.

Крім того іспит передбачає наступні контрольні елементи:

1. Вирішення пакету тестових завдань - на останньому або передостанньому занятті в семестрі, що включає тестові завдання з бази ІТІ «Крок -2» Центру тестування при МОЗ України за попередні 5 років. Критерій оцінювання – **90%** вірно вирішених завдань (тестові завдання, які виносяться на семестровий контроль (СК) повинні бути розглянуті в повному обсязі на практичних заняттях з роз'ясненням їх навчальної сутності;

2. Завдання щодо оцінювання теоретичних знань за всіма темами дисципліни за таблицями: 4, та 7;

3. Оцінювання засвоєння практичних навичок під час проведення в день іспиту за таблицями 4 та 7;

Таблиця 4

Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти з дисципліни

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих

«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з дисциплін	
«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Таблиця 7

Оцінювання теоретичних знань та практичних навичок, якщо вони представлені в одному білеті

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Відповідь за білетами, які включають теоретичну та практичну частини дисципліни	За кожен відповідь студент одержує від 10 до 16 балів, що відповідає: «5» - 16 балів; «4» - 13 балів; «3» - 10 балів.
1	16	13	10		
2	16	13	10		
3	16	13	10		
4	16	13	10		

5	16	13	10		
	80	65	50		

Для проведення сесії встановлюється розклад, затверджений ректором ХНМУ із зазначенням конкретних дат складання іспитів. Якщо іспит не складено, встановлюються дати перескладання під час канікул, до початку наступного семестру.

З урахуванням особливостей дисципліни іспит проводиться у формі оцінювання засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за всіма темами дисципліни в день іспиту.

Кафедрою обрано підхід до оцінювання освоєння практичних навичок та теоретичних знань. Екзаменаційні білети включають чотири питання для контролю теоретичних знань і одне практичне завдання для контролю оволодіння практичними навичками.

Оцінка з дисципліни

Оцінювання результатів вивчення дисципліни проводиться безпосередньо під час іспиту. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за ПНД та іспиту.

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти можна набрати за вивчення дисципліни – 200 балів, у тому числі максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність – 120 балів, а також максимальна кількість балів за результатами іспиту – 80 балів. Мінімальна кількість балів становить 120, у тому числі мінімальна поточна навчальна діяльність – 70 та за результатами іспиту – 50 балів.

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS наведена у таблиці 3.

Таблиця 3

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з дисципліни виставляється лише здобувачам вищої освіти, яким зараховані усі підсумкові заняття, заліки та іспит.

Здобувачам вищої освіти, що не виконали вимоги навчальних програм дисциплін виставляється оцінка **Fx**, якщо вони були допущені до складання іспиту, але не склали його. Оцінка **F** виставляється здобувачам вищої освіти, які не допущені до іспиту.

3.2. Питання до іспиту:

1. Громадське здоров'я, функції та послуги.
2. Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я». Показники здоров'я населення. Тягар хвороб.
3. Провідні групи чинників, що впливають на здоров'я населення, їх класифікація. Епідагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення.
4. Предмет і зміст демографії, значення демографічних даних для практики охорони здоров'я. Джерела інформації, основні показники.
5. Народжуваність, показники в Україні. Чинники, що впливають на рівень народжуваності.
6. Смертність. Методика обчислення загального та спеціальних показників. Особливості та причини смертності в різних групах населення. Смертність немовлят. Провідні причини, чинники, які впливають на її формування. Медико-соціальні аспекти зниження смертності немовлят.
7. Середня очікувана тривалість життя (СОТЖ), взаємозв'язок з індексом розвитку людського потенціалу (ІРЛП). Тенденції динаміки СОТЖ у різних регіонах світу, окремих країнах і в Україні. Врахування впливу «тягаря хвороб» на СОТЖ.
8. Захворюваність, її медико-соціальне значення. Методи вивчення, їх переваги та можливості. Міжнародна статистична класифікація хвороб, травм і причин смерті, принципи її побудови та значення.
9. Загальна захворюваність, джерела вивчення. Показники загальної захворюваності, особливості серед міського та сільського населення.
10. Інфекційна захворюваність: доцільність спеціального обліку, основні показники.
11. Захворюваність на найважливіші соціально значущі захворювання: перелік нозологічних форм, основні показники.
12. Госпіталізована захворюваність: поняття, основні показники.
13. Захворюваність з тимчасовою втратою працездатності, основні показники.
14. Поняття про типи патології населення. Їх характеристика. Провідні неінфекційні захворювання: хвороби системи кровообігу, злоякісні новоутворення, діабет, хронічні обструктивні хвороби легень, їх медико-соціальне значення.
15. Провідні чинники ризику неінфекційних захворювань: вживання тютюну, алкоголю, низька фізична активність, нераціональне харчування, метаболічні чинники ризику.
16. Туберкульоз як медико-соціальна проблема.
17. ВІЛ-інфекція/СНІД як медико-соціальна проблема.
18. Травматизм, медико-соціальне значення.
19. Фізичний розвиток. Критерії для вивчення біологічного та морфо-функціонального розвитку. Сучасні тенденції показників фізичного розвитку.
20. Інвалідність: основні причини інвалідності, групи інвалідності, чинники, що на неї впливають. Визначення та оцінка показників інвалідності.

21. Міжнародне здоров'я. Біотероризм.

22. Нерівність в здоров'ї населення та його охороні. Виявлення та скорочення.

23. Екологічне громадське здоров'я. Забезпечення захисту здоров'я населення, у т.ч. безпеки довкілля, праці, харчових продуктів.

24. Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я. Види профілактики. Профілактичні програми в охороні здоров'я. Скринінг.

25. Промоція здоров'я. Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.

26. Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я.

27. Завдання та зміст роботи центрів громадського здоров'я, їх структурних підрозділів з профілактики та формування здорового способу життя, взаємодія з іншими закладами охорони здоров'я.

28. Морально-етичні аспекти втручань в охороні здоров'я.

29. Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи.

30. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.

3.3. Контрольні питання

Тема 1. Оцінка стану здоров'я та благополуччя населення.

1. Дайте пояснення поняття соціальне благополуччя (індивідуальне і суспільне).

2. Історія формування поняття соціального благополуччя.

3. Як ви розумієте соціальну державу і її сутність?

4. Роль і значення економічних підходів у формуванні соціального благополуччя.

5. Структурні компоненти соціального благополуччя.

6. Що мається на увазі під інтегральними, системними, комплексними методами оцінки «соціального благополуччя»? Перерахуйте основні з них.

7. Індекс людського розвитку (ІЛР), його показники, оцінка.

8. Міжнародний індекс щастя (Happy Planet Index).

9. Регіональні особливості стану соціального благополуччя в світі.

10. Фактори, що визначають соціальне благополуччя.

11. Роль здоров'я, успіху і щастя населення в забезпеченні соціального благополуччя.

12. Основні положення методики оцінки якості життя населення.

13. Концепція соціальної згуртованості та її основна мета.

14. Успіх людини і його роль в соціальному добробуті.

15. Уявлення людини про щастя.

16. Чим визначене соціальне благополуччя як стратегічна мета суспільства. 1. Дайте визначення, що таке соціальна медицина і організація охорони здоров'я і які розділи вона включає в себе?

17. Історія виникнення і розвитку соціальної медицини. Видатні діячі соціальної медицини та організації охорони здоров'я.

18. Формування і розвиток соціальної медицини та організації охорони здоров'я в Україні.

19. Методи соціальної медицини та організації охорони здоров'я, її роль у вивченні здоров'я населення і системи охорони здоров'я.

20. Мета соціальної медицини та організації охорони здоров'я, її роль у вивченні здоров'я населення і системи охорони здоров'я.

21. Що відноситься до основних завдань соціальної медицини?

22. Розділи соціальної медицини та організації охорони здоров'я як предмета викладання.

23. Сучасний стан дисципліни «Соціальна медицина» як науки і предмета викладання.

Тема 2. Комплексна оцінка здоров'я населення.

1. Визначення поняття індивідуального, групового, регіонального і популяційного здоров'я.

2. Основні методи вивчення стану здоров'я населення.

3. Що мається на увазі під комплексним методом вивчення стану «здоров'я» населення?

4. Що мається на увазі під інтегральними методами вивчення стану «здоров'я» населення? Перерахуйте основні інтегральні методи.

5. Назвіть джерела вивчення популяційного здоров'я населення.

6. Регіональні особливості стану здоров'я населення України.

7. Оцінка стану здоров'я населення на основі коефіцієнта життєстійкості.

8. Індекс людського розвитку (ІЛР), його показники і оцінка.

9. Показник дожиття населення до певного віку (до 1, 5, 15, 45 і 65 років).

10. Сутність оцінки популяційного здоров'я на основі Індексу «DALY».

11. Основні положення методики оцінки якості життя населення.

12. Медико-соціальне значення дитячої смертності та її роль в оцінці популяційного здоров'я.

13. Медико-соціальне значення середньої тривалості майбутнього життя населення і її роль в оцінці популяційного здоров'я.

14. Назвіть фактори ризику, які беруть участь у формуванні здоров'я населення. Їх класифікації.

15. Назвіть групи здоров'я населення, значення виділення груп здоров'я для практичної охорони здоров'я.

16. Загальні тенденції основних показників здоров'я населення України.

17. Назвіть критерії досягнення певного рівня здоров'я для населення України, певні експертами ВООЗ.

18. Дайте визначення «Фізичний розвиток»

19. Які критерії відносяться до біологічного розвитку?

20. Які стандарти біологічного розвитку?

21. Які критерії відносяться до морфо-функціональним розвитку?

22. Які стандарти морфо-функціональним розвитку?

23. За допомогою яких методик проводиться аналіз отриманих даних?

24. Які закономірності фізичного розвитку дитячого населення України?
25. З чим пов'язана погіршення показників фізичного розвитку?
26. Яким чином можна поліпшити ці показники?
27. Як проявлявся процес акселерації в другій половині ХХ століття?
28. Як змінилися терміни статевого дозрівання?
29. Як змінилися процеси окостеніння?
30. Які обговорюються процеси акселерації?
31. Які проблеми ставить перед сучасними медиками сам процес акселерації?

Тема 3. Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників (статика населення).

1. Що таке демографія, її основні розділи?
2. Що характеризує статика населення?
3. Яким чином проводиться перепис населення та основні вимоги до його організації та проведення?
4. Які основні особливості чисельності населення в світі та в Україні?
5. Щільність населення та регіональні особливості.
6. Статеві та вікові особливості населення в світі та в Україні.
7. Тип вікової структури, порядок його визначення.
8. Особливості розподілу населення за місцем проживання.
9. Старіння населення та значення його для охорони здоров'я.
10. Показник «демографічного навантаження». Методика розрахунку.
11. Що таке урбанізація?
12. Які демографічні особливості в Україні?
13. Значення статистики для охорони здоров'я.

Тема 4. Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення (динаміка населення). Аналіз демографічної ситуації. Методика вивчення та оцінка показників малюкової смертності.

1. Що таке демографія, її основні розділи?
2. Що характеризує динаміка населення?
3. Що таке «міграція» та які є види міграцій?
4. Яким чином здійснюється аналіз міграційних процесів?
5. Що таке природний рух населення?
6. Які показники характеризують природний рух населення?
7. Депопуляція як медико-соціальна проблема суспільства.
8. Джерела вивчення показників природного руху.
9. Народжуваність та методика визначення коефіцієнтів народжуваності, їх види.
10. Спеціальні показники народжуваності та їх значення для аналізу демографічних процесів.
11. Фактори, що впливають на рівень народжуваності.
12. Яким чином і на підставі яких документів проводиться реєстрація народжених громадян України?
13. Тенденції, що характерні для показника народжуваності в Україні.

14. Загальний та спеціальний показник смертності населення. Методика їх обчислення.

15. Яким чином та на підставі яких документів проводиться реєстрація померлих громадян України?

16. Причини смертності в різних статевовікових групах населення.

17. Природний приріст (природний спад) населення, особливості аналізу демографічних процесів на підставі природного приросту (природного спаду).

18. Середня очікувана тривалість життя, її регіональні та національні особливості.

19. Характеристика сучасної демографічної ситуації в Україні.

20. Дайте визначення малюкової смертності.

21. Які виділяють періоди малюкової смертності?

22. Які фактори впливають на формування рівня малюкової смертності?

23. Що таке перинатальна смертність?

24. Які види перинатальної смертності?

25. Охарактеризуйте, неонатальну та ранню неонатальну смертність.

26. Охарактеризуйте, пізню неонатальну та постнеонатальну смертність.

27. Які причини малюкової смертності?

28. Назвіть причини смерті дітей на 1-му місяці життя.

29. Як розраховується показник малюкової смертності?

30. Які існують типи малюкової смертності?

31. Який тип малюкової смертності кращий і чому?

32. Охарактеризуйте смертність хлопчиків і дівчаток першого року життя.

33. Які регіональні особливості малюкової смертності?

34. Охарактеризуйте, динаміку малюкової смертності в Україні.

35. Охарактеризуйте, смертність дітей до 5 річного віку, значення даного коефіцієнта.

36. Дайте визначення поняття «дитяча смертність».

37. Дайте визначення материнської смертності.

38. Види материнської смертності.

39. Які основні причини материнської смертності?

40. Які поняття пропонує враховувати ВООЗ для удосконалення обліку померлих від акушерських причин?

41. Охарактеризуйте, регіональні особливості материнської смертності.

Тема 5. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності населення (методи вивчення захворюваності).

1. Медико-соціальне значення захворюваності населення.

2. Методи вивчення захворюваності населення, їх характеристики.

3. Переваги та недоліки кожного методу.

4. Вивчення захворюваності на підставі звернень населення в лікувально-профілактичні заклади.

5. Вивчення захворюваності за даними профілактичних оглядів.

6. Вивчення захворюваності за даними про причини смерті.

7. Вивчення захворюваності методом опитування.

8. Вивчення захворюваності за спеціальними вибірковими дослідженнями.

9. Види захворюваності населення.

Тема 6. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності (види захворюваності та МКХ-10).

1. Медико-соціальне значення захворюваності населення.

2. Методи вивчення захворюваності населення, їх характеристики.

3. Переваги та недоліки кожного методу.

4. Вивчення захворюваності на підставі звернень населення в лікувально-профілактичні заклади.

5. Вивчення захворюваності за даними профілактичних оглядів.

6. Вивчення захворюваності за даними про причини смерті.

7. Вивчення захворюваності методом опитування.

8. Вивчення захворюваності за спеціальними вибірковими дослідженнями.

9. Види захворюваності населення.

10. Медико-соціальне значення захворюваності населення.

11. Види захворюваності населення.

12. Історія виникнення і вдосконалення Міжнародної статистичної класифікації хвороб і проблем, пов'язаних зі здоров'ям (МКХ-10).

13. Принципи побудови МКХ-10.

14. Відмінні риси МКХ-10 від МКХ-9.

15. Особливості процесу перегляду МКХ-11

Тема 7. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.

1. Дайте визначення поняття індивідуального, групового, регіонального та популяційного здоров'я.

2. Назвіть основні методи вивчення стану здоров'я населення.

3. Що таке комплексний метод вивчення стану здоров'я населення?

4. Що таке інтегральні методи вивчення стану здоров'я населення? Перерахуйте їх.

5. Назвіть джерела вивчення популяційного здоров'я населення.

6. Які регіональні особливості стану здоров'я населення України?

7. Оцінка стану населення на основі коефіцієнта життєстійкості.

8. Індекс людського розвитку (ІЛР), його показники, оцінка.

9. Показник дожиття населення до певного віку (до 1, 5, 15, 45 і 65 років)

10. Сутність оцінки популяційного здоров'я на основі індексу «DALY».

11. Основні положення методики оцінки якості життя населення.

12. Назвіть групи здоров'я для дорослого населення, значення виділення груп здоров'я для практичної охорони здоров'я.

13. Назвіть групи здоров'я для дитячого населення, значення виділення груп здоров'я для практичної охорони здоров'я.

14. Загальні тенденції основних показників здоров'я населення України

15. Назвіть критерії досягнення певного рівня здоров'я для населення України, визначені експертами ВООЗ.

16. Визначити поняття «соціально значущі захворювання» та історія його виникнення.
17. Охарактеризувати «неепідемічний» та «епідемічний» типи патології населення.
18. Назвати основні ознаки поняття «соціально значиме захворювання».
19. Чим визначається медико-соціальне значення соціально значимих захворювань?
20. Назвати фактори виникнення проблеми соціально значимих захворювань.
21. Перерахувати основні соціально значимі захворювання.
22. Дати характеристику захворювань системи кровообігу як медико-соціальної проблеми.
23. Дати характеристику злоякісних новоутворень як медико-соціальної проблеми.
24. Дати характеристику проблеми травматизму.
25. Дати характеристику проблеми цукрового діабету.
26. Дати характеристику проблеми ожиріння.
27. Дати характеристику проблеми психічних розладів.
28. Дати характеристику проблеми туберкульозу.
29. Дати характеристику проблеми ВІЛ-інфекції / СНІДу.
30. Дати характеристику проблеми наркоманії.
31. Дати характеристику проблеми алкоголізму.
32. Дати характеристику проблеми нікотинomanії.
33. Назвати заходи щодо зниження соціальної значимості захворювань.
34. Назвати Глобальні цілі відповідно до Глобального плану дій ВООЗ з профілактики неінфекційних захворювань та боротьби з ними на 2013-2020 рр.

Тема 8.Методологічні основи дослідження тягаря хвороб. Значення результатів для системи громадського здоров'я.

1. Дайте визначення поняттю тягар хвороби.
2. Які основні компоненти включає в себе індекс DALY.
3. Що таке глобальне дослідження тягаря хвороб.
4. Яка методика глобального дослідження тягаря хвороб.
5. Як визначається індекс DALY на популяційному рівні.
6. Які основні зміни в показниках глобального стану здоров'я в світі за останні десятиліття.
7. Які провідні причини смертності та захворюваності впливають на показник DALY в світі в цілому та в окремих країнах.
8. Які основні тенденції та прогнози ВООЗ щодо основних показників, що впливають на DALY.
9. Значення результатів дослідження тягаря хвороб для системи громадського здоров'я.
10. Перерахуйте, які індекси (показники) використовують для оцінки стану громадського здоров'я.
11. Які основні характеристики визначають тягар хвороби в Україні.

12 Ключові організаційно-економічні заходи з профілактики неінфекційних захворювань.

Тема 9. Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Пресрелізи та зв'язок із засобами масової інформації.

- 1.Значення комунікації в інтересах здоров'я
- 2.Походження і визначення термінології «комунікація»
- 3.Що є метою комунікації?
- 4.Які основні принципи комунікації?
5. Які функції комунікації?
- 6.Назвіть форми і види комунікації, наведіть приклади.
- 7.Назвіть рівні комунікаційного впливу.
- 8.Моделі комунікації здоров'я.
- 9.Суб'єкти і основні компоненти комунікаційного процесу.
- 10.Проблеми процесу комунікації в сфері охорони здоров'я
- 11.Що таке прес-реліз?
- 12.Назвіть складові елементи прес-реліза й опишіть їх.

Тема 10. Методологія аналізу причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони.

1. Що означає рівність і справедливість в охороні здоров'я?
2. Дайте визначення, що таке економічна нерівність?
3. Які прояви економічної нерівності?
4. Що означає нерівність щодо здоров'я?
5. Дайте визначення, що таке детермінанти здоров'я.
6. Перерахуйте детермінанти здоров'я населення.
7. Перерахуйте, що може впливати на детермінанти здоров'я.
8. Перерахуйте групи детермінант, що визначають здоров'я.
9. Розшифруйте, що входить в поняття «соціально-економічні чинники»?
10. Розшифруйте, що входить в поняття «фізичні фактори» і «особиста поведінка людини (стиль життя)»?
11. Розшифруйте, що входить в поняття «генетичні фактори»?
12. Розшифруйте, що входить в поняття «біологічні фактори»?
13. Розшифруйте, що входить в детермінанту «система охорони здоров'я»?
14. Назвіть три загальних рекомендації щодо політики, спрямованої на зменшення соціальної нерівності щодо здоров'я.
15. Назвіть три основні підходи до зменшення соціальної нерівності щодо здоров'я.
16. Перерахуйте принципи справедливості, які має забезпечувати держава.
17. Перерахуйте принципи нерівності в стані здоров'я, які ВООЗ доповнює тезово формулюваннями.
18. Які цільові орієнтири політики «Здоров'я – 2020»?
19. Наведіть приклади зі світової практики щодо несправедливої і нерівної політики щодо здоров'я.

Тема 11. Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.

1. Визначення адвокації та адвокаційної кампанії?
2. Типи адвокації?
3. Що таке «тріада адвокації»?
4. Які існують етапи адвокаційної кампанії?
5. Як формується основна проблема для адвокаційної кампанії?
6. Основні елементи, які визначають адвокацію?
7. Які інструменти використовуються в адвокаційної кампанії?
8. Що таке стратегія адвокації?
9. Як оцінюються результати адвокаційної кампанії?
10. Опишіть кроки адвокаційної кампанії?

Тема 12. Промоція здоров'я. Види, форми та методи.

1. Дайте визначення поняття «промоція здоров'я», її основні стратегії.
2. Назвіть основні пріоритети щодо зміцнення здоров'я населення відповідно до Оттавської хартії ВООЗ.
3. Назвіть основні пріоритети щодо зміцнення здоров'я населення відповідно до Джакарти Декларацією ВООЗ.
4. Охарактеризуйте лікарні, які сприяють збереженню здоров'я, їх цілі.
5. Охарактеризуйте школи, які сприяють збереженню здоров'я дітей, критерії експертів ВООЗ для даних шкіл.
6. Області охорони здоров'я та медична профілактика, їх характеристика, види та т.д.
7. Охарактеризуйте медичні огляди, їх види та призначення.
8. Види профілактичних програм щодо забезпечення здоров'я населення;
9. Основні типи (моделей) профілактичних програм.
10. Санітарна освіта та медична профілактика: їх характеристика та види.
11. Охарактеризуйте медичні огляди, їх види та призначення.
12. Дайте визначення системи пропаганди здорового способу життя.
13. Меті та завдання пропаганди ЗСЖ.
14. Перерахуйте та дайте характеристику принципів пропаганди здорового способу життя.
15. Дайте характеристику цільових груп за віком, станом здоров'я та іншими критеріями для диференційованого проведення ЗСЖ.
16. Назвіть установи, що входять в систему пропаганди здорового способу життя, їх структуру, функції.
17. Організаційна структура системи пропаганди здорового способу життя.
18. Перерахуйте та дайте коротку характеристику основних методів пропаганди здорового способу життя.
19. Перерахуйте основні форми методу індивідуальної санітарно-освітньої пропаганди. Їх характеристика.
20. Перерахуйте основні форми методу групової санітарно-освітньої пропаганди. Їх характеристика.

21. Перерахуйте основні форми методу масової санітарно-освітньої пропаганди. Їх характеристика.
22. Перерахуйте основні групи засобів санітарної освіти.
23. Яка відмінність між лекцією, доповіддю та бесідою?
25. Основні вимоги до організації та проведення санітарно-просвітницької лекції серед населення.
26. Особливості організації пропаганди здорового способу життя лікарями в поліклініці.
27. Особливості організації пропаганди здорового способу життя лікарями в стаціонарах.
28. Дайте визначення поняттю «санітарна культура».
29. Чи однакові за значенням поняття «гігієнічні знання», «гігієнічні навички», санітарна культура»? Обґрунтуйте свою відповідь.

Тема 13. Медико-соціальні аспекти інвалідності. Методика розрахунку та аналіз показників інвалідності.

1. Дайте визначення поняття «інвалідність».
2. Медико-соціальне значення інвалідності?
3. Перерахуйте причини, які сприяють зростанню інвалідності?
4. Дайте визначення поняття «інвалід».
5. Що таке «обмеження життєдіяльності»?
6. Які існують ступеня обмеження життєдіяльності?
7. Що таке «соціальна недостатність»?
8. Які існують групи інвалідності та їх характеристика?
9. Види інвалідності залежно від причини
10. Які найбільш важливими показниками інвалідності?
11. Основні тенденції показників інвалідності в Україні серед дорослого населення і працездатного віку.
12. Дитяча інвалідність як медико-соціальна проблема сучасного суспільства.
13. Причини, що формують дитячу інвалідність.
14. Вікова структура дітей-інвалідів.
15. Основні тенденції показників дитячої інвалідності.

3.4. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти під керівництвом викладача з дисципліни «Основи громадського здоров'я» проводиться протягом семестру у формі: вивчення літературних джерел, рекомендованих для опанування тем і проблем та підготовки конспектів, доповідей за ними; вивчення нормативних та міжнародних документів, рекомендованих для вивчення різних тем дисципліни; вивчення статистичних даних за різними темами дисципліни; виконання індивідуальних завдань (аналітичних, ситуаційних, пошукових).

Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання повинні виконати індивідуальне завдання і надіслати його на перевірку викладачеві (на e-mail) не пізніше, ніж за 10 днів до початку навчальної сесії.

Завдання (теми) для індивідуальної роботи здобувачі обирають із запропонованого переліку. Також здобувачі можуть самостійно запропонувати тему для виконання індивідуального завдання, спираючись на сферу своїх наукових інтересів або практичної діяльності, при цьому вони мають узгодити її з викладачем.

Критерії оцінювання індивідуального завдання. Робота повинна мати обсяг 10-16 сторінок тексту стандартного оформлення (розмір аркуша А4, шрифт – Times New Roman, кегль – 14, міжрядковий інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25, вирівнювання по ширині, між абзацні відступи – відсутні) і повністю розкривати зміст обраних питань. Робота має бути структурована та містити перелік використаних літературних джерел, оформлений відповідно до існуючих вимог. Робота має бути подана на перевірку у визначені строки.

Невідповідність змісту, занадто великий або малий обсяг роботи, невідповідність формальним вимогам до оформлення, відсутність переліку використаних джерел або його неправильне оформлення, недостатня структурованість роботи, невчасне подання роботи на перевірку є підставами для зниження оцінки або ж повернення роботи на доопрацювання.

Теми індивідуальних робіт

1. Материнська смертність як важливий показник здоров'я населення: основні причини та тенденції в Україні.
2. Сучасна характеристика інфекційної захворюваності населення України: основні тенденції та проблеми. ВІЛ і СНІД в Україні: сучасна ситуація, шляхи подолання проблем.
3. Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я. Біотероризм.
4. Аналіз динаміки захворюваності на туберкульоз населення в Україні: основні тенденції та проблеми.
5. Сучасна характеристика захворюваності населення України на хвороби системи кровообігу: причини та наслідки сучасних тенденцій.
6. Сучасна характеристика захворюваності населення України на злоякісні новоутворення: причини та наслідки сучасних тенденцій.
7. Вживання тютюну, алкоголю та наркотиків – соціальна та медична проблема суспільства: ситуація в Україні та шляхи її вирішення.
8. Аналіз динаміки захворюваності населення на цукровий діабет в Україні: основні тенденції та проблеми.
9. Аналіз динаміки показників травматизму в Україні та країнах світу. Особливості та види травматизація дитячого та дорослого населення.
10. Стан здоров'я населення, що постраждало внаслідок аварії на ЧАЕС – сучасні тенденції.
11. Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я.
12. Характеристика способу життя людини та його складових. Вплив способу життя, поведінкових чинників ризику на здоров'я населення України.
13. Характеристика стану довкілля та його складових. Вплив чинників довкілля на здоров'я населення України. Екологічне громадське здоров'я.

14. . Промоція здоров'я. Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.

15. 7 квітня – Всесвітній день здоров'я: гасло поточного року, заходи, що проводяться на відзначення Всесвітнього дня здоров'я в світі та Україні.

3.6. Правила оскарження оцінки

Правила оскарження прописані в «Положенні про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти Харківського національного медичного університету» №35/2020 від 30.09 2020 року.

Апеляція - оскарження здобувачами освіти результатів підсумкового контролю.

Апеляція результатів підсумкового контролю знань здобувачів освіти є складовою організаційного забезпечення освітнього процесу. Розгляд апеляції проводиться з метою визначення об'єктивності виставленої оцінки. Головне завдання апеляційної процедури - подолання елементів суб'єктивізму при оцінюванні знань здобувачів освіти, уникнення непорозумінь та спірних ситуацій, створення сприятливих умов для розвитку та реального забезпечення законних прав і інтересів осіб, які навчаються.

Здобувачі вищої освіти мають право подавати апеляцію на отриману підсумкову оцінку, то виставлена з дисципліни. Незадовільні оцінки, отримані здобувачем освіти у разі відсутності на підсумковому контролі без поважної причини (відповідно до встановленого в університеті порядку). оскарженню не підлягають.

Спірні питання стосовно оцінок, отриманих при складанні атестації, розглядаються екзаменаційною комісією.

Порядок створення та склад апеляційної комісії

Апеляційна комісія створюється для вирішення спірних питань, які виникли під час здійснення підсумкового контролю, і розгляду апеляції здобувачів освіти ХНМУ.

До складу апеляційної комісії входить проректор з наукової або науково-педагогічної роботи, директор навчально-наукового інституту якості освіти, начальник навчально-методичного відділу, керівник відповідного деканату, інституту, завідувач аспірантури, докторантури і клінічної ординатури, гарант освітньої програми, науково-педагогічні працівники, які задіяні в реалізації відповідної освітньої програми (в т. ч. ті що викладають дисципліну оцінка з якої є спірною, але не проводили підсумковий контроль у даного здобувача), представники студентського самоврядування. Склад апеляційної комісії не менше 5 осіб.

Порядок подання заяви про апеляцію

До початку проведення підсумкового контролю керівник відповідного деканату, інституту, завідувач аспірантури, докторантури і клінічної ординатури доводить до відома здобувачів освіти зміст цього Положення.

Подання заяви про апеляцію (далі - заява) здійснюється здобувачем освіти особисто у письмовій формі не пізніше наступного дня після оголошення результатів складання підсумковою контролю

Здобувач освіти подає заяву до відповідного деканату, інституту, відділу аспірантури, докторантури і клінічної ординатури па якому він навчається. Керівник даного підрозділу реєструє заяву у навчально-методичному відділі іа надає її на підпис ректора, готує проєкл наказу про склад апеляційної комісії, повідомляє здобувану освіт и дату і' місце засідання апеляційної комісії.

Якщо здобувач освіти, який оскаржує результати підсумкового контролю, бажає додати до заяви додаткові документи, то він повинен це зробити під час подання заяви (письмові роботи додатково не надаються).

Заява повинна бути розглянута па засіданні апеляційної комісії не пізніше двох наступних робочих днів після її подання.

Порядок розгляду заяв

Заяви розглядаються під час засідання апеляційної комісії. На одному засіданні апеляційної комісії може розглядатись декілька заяв.

Здобувач освіти, який подавав заяву, має право бути присутнім на усіх засіданнях апеляційної комісії при розгляді ного заяви. У випадку його відсутності секретарем комісії у протокол засідання повинен бути зроблений відповідний запис.

Для розгляду заяви, керівником відповідного деканату, інституту, завідувачем аспірантури, докторантури і клінічної ординатури до апеляційної комісії подаються оригінали письмових робіт здобувача освіти з підсумкового контролю, роздрукований варіант комп'ютерного тестування, журнали обліку роботи академічної групи тощо.

При розгляді заяви щодо підсумкового контролю, який проводився у письмовій формі, повторне чи додаткове опитування здобувача освіти апеляційною комісією заборонено. Апеляційна комісія розглядає та аналізує письмову роботу керуючись критеріями оцінювання відповідної дисципліни.

При розгляді заяви щодо підсумкового контролю, який проводився в усній формі здобувачу освіти, за рішенням апеляційної комісії, може бути надана можливість повторно скласти підсумковий контроль піл час засідання апеляційної комісії за новим білетом, з комплекту білетів з дисципліни. Для об'єктивності та прозорості білет, за яким здобувач освіти вперше складав підсумковий контроль, вилучається з комплекту.

Рішення апеляційної комісії приймаються більшістю голосів від загального складу комісії. У разі рівної кількості голосів "за" та "проти" приймається рішення, яке підтримав голова комісії.

Результатом розгляду заяви «прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень:

-попередне оцінювання знань здобувача освіти на підсумковому контролі відповідає рівню якості його знань з даної навчальної дисципліни і не змінюється;

-попередне оцінювання знань здобувача освіти на підсумковому контролі не відповідає рівню якості його знань з даної навчальної дисципліни і заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до діючої в ХНМУ

шкали оцінювання результатів підсумкового контролю), але не нижчої за отриману на підсумковому контролі, за яким подана заява.

4.8. Якщо в результаті розгляду заяви апеляційна комісія приймає рішення про зміну попередніх результатів підсумкового контролю, нова оцінка знань здобувача освіти виставляється відповідно до шкали оцінювання результатів підсумкового контролю ХНМУ спочатку в протоколі засідання апеляційної комісії, а потім змінюється коректурним способом - в письмовій роботі, у відомості успішності та заліковій книжці (індивідуальному навчальному плані) здобувачем освіти.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Політика курсу полягає у дотриманні Етичного Кодексу, укладеного університетською спільнотою, в якому визначено основні моральні принципи (Кодекс корпоративної етики ХНМУ представлений на сайті <http://knmu.edu.ua>)

Відповідно до діючої «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу» здобувачі вищої освіти мають отримати оцінку за кожною темою дисципліни. Якщо здобувач пропустив навчальне заняття він має його відпрацювати відповідно до «Положення про порядок відпрацювання студентами Харківського національного медичного університету навчальних занять». Відпрацювання проводяться щоденно черговому викладачу кафедри.

У разі, якщо здобувач не здав вчасно індивідуальне завдання з поважної причини, необхідно повідомити викладача про таку ситуацію та встановити новий строк здачі. Якщо здобувач не встигає з виконанням індивідуального завдання він може попросити у викладача відкладення терміну з обґрунтуванням причини невчасного виконання (викладач вирішує в кожній конкретній ситуації чи є сенс продовження строку виконання і на який термін).

У разі невиконання завдань під час навчальних занять, чи невиконання частини такого заняття викладач виставляє незадовільну оцінку, яку здобувач має перескласти викладачеві у вільний час викладача і здобувача, який слід попередньо призначити.

Під час лекційного заняття здобувачам вищої освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші.

Під час практичних занять очікується достатній рівень підготовленості здобувачів до них та активна участь в роботі і виконанні поставлених викладачем завдань. Зокрема, очікується активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час занять важливі:

- повага до колег, ввічливість та вихованість,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,

- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,

- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,

- обов'язкове знайомство з першоджерелами, підготовленість до заняття.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у різноманітних науково-комунікативних заходах з предметного профілю.

Успішне проходження курсу вимагає дотримання академічної доброчесності, знання та вміння використовувати при підготовці до занять та виконанні завдань Положення про порядок перевірки у Харківському національному університеті текстових документів – дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, матеріалів наукових форумів, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність текстових запозичень.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Здобувачам вищої освіти важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм. Під час занять здобувачі мають бути вдягнені в медичні халати (професійний одяг).

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;

- пити воду;

- фотографувати слайди презентацій;

- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);

- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої, інші напої окрім води, а також наркотичні засоби;

- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;

- грати в азартні ігри;

- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);

- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз`яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен повинен знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

1. Загальні положення

Кодекс академічної доброчесності Харківського національного медичного університету (далі – Університет) розроблено з метою підтримки ідеї доброчесності та гідних взаємин між учасниками академічного процесу; пропагування важливості академічної доброчесності; вирішених питань щодо підняття якості вищої освіти; сприяння розвитку позитивної репутації; підвищення рейтингу викладачів та конкурентоспроможності випускників університету; розвитку навичок добросовісної та коректної роботи із джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальної власності інших осіб; активізації самостійності та індивідуальності при створенні власних творів, а також підвищення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

Основними завданнями впровадження політики академічної доброчесності в Університеті є: попередження та усунення випадків академічного шахрайства серед студентів та викладачів Університету, виховання негативного відношення до плагіату, проведення постійної цілеспрямованої роботи щодо розвитку у здобувачів освіти академічної доброчесності.

Даним Кодексом встановлено принципи академічної доброчесності в освітньому процесі, права та обов'язки учасників академічного процесу, види порушень академічної доброчесності та порядок їх усунення.

Викладачі, дослідники і студенти, які виявляють прагнення до академічної доброчесності повинні стати зразком для наслідування й підвищувати стандарт освітньої та наукової діяльності в цілому. Порушення правил академічної доброчесності не повинні негативно впливати на репутацію Університету й зменшувати цінність освітніх та наукових ступенів, що здобуваються в університеті.

Кодекс розроблено на підставі вимог чинного законодавства: на основі Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право та суміжні права», «Про запобігання корупції». При формуванні документу було використано нормативно-правову базу Кабінету Міністрів України, інформацію з міжнародних публікацій Ради Європи; враховано рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо впровадження етичних кодексів в українських ЗВО.

Метою даного Кодексу, в рамках навчального (освітнього) процесу та наукової діяльності, є популяризація принципів академічної доброчесності серед співробітників та здобувачів вищої освіти.

Основними принципами академічної доброчесності в освітньому процесі є:

Законність. У своїй діяльності дотримуватися Конституції України, законів та підзаконних актів.

Науковість. Об'єктивно висвітлювати наукові факти, поняття, наукові досягнення, ознайомлювати з науковими методами.

Чесність та порядність. Не допускати використання неправдивих тверджень.

Взаємна довіра. Вільний обмін ідеями та інформацією.

Ввічливість та толерантність. З повагою та доброзичливістю ставитися до інших, їхніх думок, поглядів, переконань.

Справедливість та об'єктивність. Неупереджене ставлення один до одного, об'єктивна оцінка результатів навчальної, дослідницької та трудової діяльності, неупереджено розглядати дискусійні питання, без особистих уподобань або вигоди.

Компетентність й професіоналізм. Передбачає наявність аналітичних здібностей, моральних якостей, внутрішньої культури, емоційного інтелекту, знання ділового етикету, високу організацію праці.

Добросовісність та відповідальність. Брати відповідальність за результати своєї діяльності, виконувати взяті на себе зобов'язання.

Партнерство та взаємодопомога. Сприйняття всіх учасників освітнього процесу як рівноправних сторін.

Безпека та добробут. Діяльність учасників освітнього процесу не повинна приводити до виникнення загроз їхньому життю, здоров'ю та майну Університету.

Соціальна справедливість та рівність. Рівний доступ до освіти незалежно від раси, статі, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, політичних, релігійних переконань, етнічного, соціального походження, стану здоров'я.

Демократичне управління. Управління системою вищої освіти та Університетом повинні здійснюватися із залученням усіх відповідних учасників освітнього процесу при етичному виконанні керівництвом університету своїх повноважень на всіх ланках.

Якісна освіта. Самовдосконалення та вдосконалення системи освіти. Усі учасники академічного процесу підтримують ідею найвищої можливої якості освіти, докладаючи максимум зусиль до постійного вдосконалення освітньої системи, у тому числі через власний професійний розвиток.

2. Основні поняття та їх визначення

Автор – фізична особа, результатом творчої праці якої є представлений твір (ст.1 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792 – XII).

Здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються в університеті на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації (ст.1 ЗУ «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556 – VII).

Твір – результат наукової чи навчально-методичної діяльності автора (співавторів) поданий в Університет на паперових носіях або в електронному вигляді, оприлюднений у мережі Інтернет чи на офіційному сайті університету

у формі монографії, підручника, навчального посібника, статті, тез, препринта, автореферату і рукопису дисертації (дисертаційної роботи), дипломної роботи, курсової роботи чи проекту, реферату, есе, контрольної роботи, тощо.

Оприлюднення твору – здійснена за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав дія, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо (ст.1 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792 – XII).

Плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (ст.50 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792 – XII).

Плагіат академічний – навмисне відтворення частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження, або відтворення під своїм іменем оприлюднених творів чи інших результатів інтелектуальної праці створених іншими особами без відповідного посилання. (ст.69 ЗУ “Про вищу освіту” від 01.07.2014 № 1556 – VII).

Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні. (ст.1 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792 – XII).

Показник оригінальності твору – коефіцієнт подібності, виражений у відсотках, який відображає рівень запозичень у документі та визначає співвідношення кількості виділених слів до загальної кількості слів у документі.

3. Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

об'єктивне та неупереджене оцінювання знань та вмінь студентів (здобувачів вищої освіти); дотримання правил посилання на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, написання методичних матеріалів, наукових робіт тощо; здійснення контролю за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; інформування здобувачів вищої освіти об основних критеріях виявлення плагіату та відповідальності за його використання; проведення заходів серед студентів із запобігання випадків плагіату. надання достовірної інформації про методики і результати

досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти передбачає:

використання у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірених та достовірних джерел інформації та правильно посилатися на них; дотримання правил посилання на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, написання методичних матеріалів, наукових робіт тощо. самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;;
- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі, отримання плати за поселення до гуртожитків, дозволу на використання матеріально-технічної бази Університету (якщо це не передбачає перелік платних послуг);
- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.
- залучення підставних осіб до списку авторів наукової (творчої) або навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань;
- примусові благодійні внески та примусова праця – примус учасників академічного процесу сплачувати гроші або виконувати певну працю під загрозою зумисно завдати шкоди інтересам та правам здобувача освіти у навчанні чи інших питаннях.
- виникнення ситуацій, які спричинили конфлікт інтересів – реальна та потенціальна суперечність між особистими, майновими, немайновими

інтересами самої особи чи близьких до неї осіб та її повноваженнями, присутність якої може вплинути на об'єктивність прийняття рішень, а також на вчинення або не вчинення дій під час виконання наданих їй повноважень;

- перевищення повноважень – використання службового становища, родинних зв'язків для отримання переваг у навчальній, науковій чи адміністративній сфері.

За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;

позбавлення присудженого наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєного вченого звання;

відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та/або внутрішніми положеннями закладу освіти, що затверджені (погоджені) Вченою радою університету та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності.

Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності.

Кожна особа, стосовно якої встановлено факт щодо порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;

- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;

- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

Форми та види академічної відповідальності закладів освіти визначаються спеціальними законами.

За дії (бездіяльність), що визнані порушенням академічної доброчесності, особа може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законом.

4. Етичні норми освітньо-наукової діяльності

Порушенням етичних норм освітньо-наукової діяльності є:

академічна фальсифікація та фабрикація, публікація вигаданих результатів досліджень; приписування результатів колективної діяльності одній або окремим особам без узгодження з іншими учасниками авторського колективу або внесення до списку авторів наукової чи навчально-методичної праці, які не брали участь у створенні наукового продукту; оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результат власного дослідження; надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової) діяльності чи організації освітнього процесу, у тому числі при заповненні анкети для формування рейтингу науково-педагогічних працівників; використання запозичених текстів у письмових роботах без зазначення всіх джерел запозичень; використання у власному творі чужих матеріалів, у тому числі з мережі Інтернет, без належних посилань; цитування матеріалу, створеного іншою особою, як опублікованого, так і ні, без належного дотримання правил цитування; представлення в якості власного твору (есе, курсової роботи, дипломного проекту, тез статті, лабораторної роботи тощо) матеріалу, що був отриманий з Інтернету або від третіх осіб; посилання на джерела, які не використовувалися в роботі; повторне використання раніше виконаної іншою особою письмової роботи; повторна публікація своїх наукових результатів; перекладання чужих (або своїх) текстів з однієї мови на іншу.

5. Прикінцеві положення

Члени університетської громади зобов'язані знати «Кодекс академічної доброчесності Харківського національного медичного університету».

Факт ознайомлення учасників академічного процесу з текстом Кодексу та їх зобов'язаннями щодо його дотримання реалізується шляхом включення основних положень цього документу до трудових договорів працівників Університету, а також до договорів (контрактів) між Університетом та здобувачами освіти.

Всі зміни та доповнення до даного Кодексу розглядаються та затверджуються на засіданні Вченої ради ХНМУ, після чого наказом ректора університету затверджується нова редакція «Кодексу академічної доброчесності Харківського національного медичного університету».

При затвердженні нової редакції Кодексу попередня втрачає чинність.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Громадське здоров'я : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів. – Вид. 3 – Вінниця : «Нова книга», 2013. – 560 с.

2. Социальная медицина и организация здравоохранения / под общ. ред. Ю.В. Вороненка, В.Ф. Москаленко. – Тернополь : Укрмедкнига. 2000. – С. 23-32.
3. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by RogesDetels, Martin Gulliford, QuarraishaAbdoolKarimand ChorhChuan Tan. – Oxford University Press, 2017. – 1728 p.
4. Medical Statistics at a Glance Text and Workbook. Aviva Petria, Caroline Sabin. – Wiley-Blackwell, 2013. – 288 p.
5. Збірник тестових завдань до державного випробування з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я / В.Ф. Москаленко та ін. / за ред. В.Ф. Москаленка, В.Г. Бардова, О.П. Яворовського. – Вінниця : Нова Книга, 2012. – 200 с.
6. Тестові завдання з соціальної медицини, організації охорони здоров'я та біостатистики : навч. посібн. для студентів мед. ф-тів / за ред. В.А. Огнева. – Харків : Майдан, 2005. – С. 141–148.
7. Методичні рекомендації кафедри
8. Лекційний курс кафедри.

Допоміжна

1. Board Review in Preventive Medicine and Public Health. Gregory Schwaid. – ELSEVIER., 2017. – 450 p.
2. Donaldson`s Essential Public Health, Fourth Edition. Liam J. Donaldson, Paul Rutter – CRC Press, Taylor&Francis Group, 2017. – 374 p.
3. Jekel`s epidemiology, biostatistics, preventive medicine and public health. Fourth edition. DavidL. Katz, Joann G. Elmore, Dorothea M.G. Wild, Sean C. Lucan. – ELSEVIER., 2014. – 405 p.
4. Oxford Handbook of Public Health Practice, Fourth Edition. Charles Guest, Walter Ricciardi, Ichiro Kawachi, Iain Lang. – Oxford University Press, 2012. – 656 p.
5. Primer of Biostatistics, Seventh Edition. Stanton A. Glantz – McGraw-HillEducation, 2012. – 320 p.
6. Health economics: textbook. – Vinnytsia: Nova Knyga, 2010. – 112 p.
7. Альбом А., Норелл С. Введение в современнуюэпидемиологию. – Таллинн, 1996. – 122 с.
8. Доклад о состоянии здравоохранения в Европе 2012. Курс на благополучие. – ВОЗ, 2013. – 190 с.
9. Доклад о состоянии здравоохранения в мире 2013 г. – ВОЗ, 2013. – 206 с. (режим доступа: www.who.int/whr/2013/report/ru).
10. Збірник тестових завдань до державних випробувань з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я : навч. посібник. – Вінниця : Нова книга, 2012. – 200 с.
11. Здоровье 2020 – основы европейской политики и стратегии для XXI века. – ВОЗ, 2013. – 232 с.
12. Методи соціальної медицини / під ред. О.М. Очерedyкo, О.Г. Процек. – Вінниця : Тезис, 2007. – 410 с.

13. Мочерный С.В., Некрасова В.В. Основы организации предпринимательской деятельности: учебник для вузов. – М. : «Приор-издат», 2004. – 544 с.

14. Населення України. Демографічний щорічник. – К. : Держкомстат України. (режим доступу: www.ukrstat.gov.ua).

15. Посібник із соціальної медицини та організації охорони здоров'я. – К. : «Здоров'я», 2002. – 359 с.

16. Програмні тестові питання з соціальної медицини та організації охорони здоров'я. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2001. – 316 с.

17. Соціальна медицина і організація охорони здоров'я (для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів України IV рівня акредитації. – К.: Книга плюс, 2010. – 328 с.

18. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2016 рік / МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – Київ, 2017. – 516 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Всесвітня організація охорони здоров'я – www.who.int
2. Европейская база даних «Здоровье для всех» – www.euro.who.int/ru/home
3. Кохрейнівський центр доказової медицини – www.cebm.net
4. Кохрейнівська бібліотека – www.cochrane.org
5. Національна медична бібліотека США – MEDLINE – www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
6. Канадський центр доказів в охороні здоров'я – www.cche.net
7. Центр контролю та профілактики захворювань – www.cdc.gov
8. Центр громадського здоров'я МОЗ України – www.phc.org.ua
9. Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»: – <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
10. Журнал British Medical Journal – www.bmj.com
11. Журнал Evidence-Based Medicine – www.evidence-basedmedicine.com

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx